

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Vtrum detur Gratia, quæ sit donum supernaturale, physicè
inhærens naturæ intellectuali, & absque operatione permanens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

TRACTATUS III. DE GRATIA, ET MERITO.

Tria Capita hic Tractatus dividetur. In primo agam de Gratia Habituali, tanquam forma Iustificante à peccato Mortali: cui quidem subiungendum esset aliud caput, de Gratia actuali, ejusque principali membro, Gratia Efficaci; sed quia ab hac materia abstinendum est, ideo secundum Caput erit, de Necessitate Gratiæ tam actualis quàm habitualis ad declinandum à Malo, & faciendum Bonum. Tertium, de Merito.

CAPVT I. DE GRATIA HABITUALI. CONTROVERSIA I.

Virum detur Gratia, quæ sit Donum Supernaturale, physice inherens Naturæ Intellectuali, & absque operatione permanens.

598. **D**icendum est, hominem denominari Iustum à qualitate physice informante & inherente, ac permanente, realiter distincta ab actibus virtutum. Conclusio probatur auctoritate imprimis, deinde etiam ratione. Ut autem testimonia tum Scripturæ, tum Patrum, tum denique Conciliorum, reddantur prudenter innegabilia (cùm spectato præcisè verborum cortice possent eludi) sciendum est, & obiter advertendum, quænam prædicata attribuantur huic Qualitati de qua disputamus.

599. Ex Fide constat, nos esse Elevatos, & Ordinatos à Deo ad finem & felicitatem Supernaturalem obtinendam, & quidem per Media proportionata ad hujusmodi finem; inter quæ Media sunt actus virtutum: ipse verò finis consistit in Visione & Amore Dei. Cùm ergo hi actus superent vires naturæ, consequens est, ut potentia & virtus illos producendi, sit etiam supra debitum Naturæ: sicut ergo Natura rationalis per sua prædicata naturalia intrinseca, debet

esse instructa ad eliciendos actus naturales, qui essent apti ad consequendum finem naturalem, ita videtur ex terminis prudenter innegabile, quòd debeat esse possibile aliquod Donum indubitum, quod instar Naturæ se habeat ad operationes excedentes ipsam Naturam rationalem. Supposita autem possibilitate hujusmodi Doni, est connaturalius, illud defacto dari, quàm non dari: quia actus intentionales ex genere suo volunt esse à principio intrinseco, & à Natura intrinsece ordinata ad tales actus: Deus autem præsumitur semper observare id quod connaturalius est, nisi ex revelatione vel evidenti experientia constet de miraculo.

600. Nunc autem quod attinet ad consensum Doctorum, qui semper fuit in Ecclesiis, testatur Suarez lib. 6. c. 3. se nullum invenisse Theologum antiquum, qui hanc qualitatem etiam in adultis negasset, neque de aliquo vtro Catholico ait se id relatnm invenire. Docuit quidem Magister sent. non dari Habitum Charitatis, sed Charitatem esse ipsum Spiritum S. creatum

terum non negavit alios habitus infusos : quin etiam quoad habitum Charitatis ejus opinio fuit ita à Theologis , qui ei successerunt , reprobata.

601. Dices. Multi Theologi censent , ante Concilium Viennense , fuisse rem omnino dubiam , & utrinque probabilem judicatam. Nam Innocentius III. (vt aliqui referunt) in cap. *Majores de Baptismo* , tractans hoc punctum , adducit contrarias opiniones Theologorum , & nihil inter eas decernit. 2. Auctoritatem Innocentij non satis fideliter referri. Non enim asserit Pontifex , fuisse contrarias opiniones Theologorum circa questionem absolute propositam , an dentur habitus infusi , respectu omnium hominum etiam adultorum , sed solum : an infundantur parvulis in Baptismo : & cum eadem restrictione loquitur Concilium Viennense , eligens opinionem affirmantem , quod etiam parvulis infundantur Habitibus , tanquam probabiliorum , & SS. Patribus conformiorem , opposita hoc de parvulis ideo negante , quia illi habitus forent otiosi. De adultis autem satis indicat , ab omnibus fuisse semper judicatum eos infundi , asserendo rationem suæ opinionis. Nos , inquit , attendentes generalem efficaciam mortis Christi , quæ per baptismum pariter omnibus applicatur &c.

602. Stante hoc consensu DD. est pruden-ter incredibile , potuisse Deum permittere , vt in Ecclesia sua Doctores in re tam gravi errarent , errorumque suæ auctoritate adeo munirent , vt sine temeritate ab illis recedi non posset. Vnde Vega , Bellarminus , Valentia , Suarez , & non pauci alij , existimant Conclusionem esse de fide certam , definitam à Tridentino sess. 6. c. 7. *Charitas inquit , Dei diffunditur in cordibus eorum , qui baptizantur , atque ipsis inheret. Vnde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per JESVM CHRISTVM ; Fidem , Spem , & Charitatem.* Loquitur autem de Habitibus ; nam si de Actibus loqueretur , id non verificaretur in parvulis , & tamen in illis vult verificari , quia & parvulos vult baptizandos in remissionem peccati originalis per Gratiam Christi , quæ per baptismum confertur. Porro hæc fuisse mentem Tridentini , multum confirmat Auctoritas Catechismi Romani , jussu Pip. V. editi , vbi in materia de Baptismo hæc habentur. *Est autem Gratia , quemadmodum Tridentina Synodus ab omnibus credendum pœnâ anathematis proposita decrevit , non solum per quam peccatorum sit remissio , sed divina qualitas in anima inherens.*

603. Sunt insuper plura S. Scripturæ testimonia quibus innixum est Tridentinum Concilium , & in quibus se fundavit semper constans DD. sensus , vnde sit vt non nisi temerè possint in alium sensum detorqueri. Ad Rom. 5. *Charitas diffusa est in cordibus nostris , per Spiritum sanctum , qui datus est nobis.* & cap. 8. *Vivificabit & mortalia corpora vestra propter inhabitantem Spiritum*

ejus in vobis. Ad Titum 3. *Quem effudit in nos abunde per JESVM CHRISTVM Salvatorem nostrum , vt justificati gratia ipsius &c.* ad Cor. 1. *Qui vixit non Deus , quo & signavit nos , & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Denique huc magnopere faciunt illa loca , quibus dicimur effici Filij Dei. 1. Jo. 3. *Videte , qualem charitatem dedit nobis Pater , vt filij Dei nominemur & simus.* Vnde sic argumentari licet. Vt quis sit filius alterius , sive naturalis , sive adoptivus , debet participare naturam patris. Natura autem est principium motus & quietis , & natura debet esse intrinseca : ergo natura per quam specialiter efficiuntur filij Dei in ordine ad hæreditatem supernaturalem (de qua loquitur S. Joannes) debet esse principium operativum operationum quæ sint propriæ filij Dei , habentis jus ad hæreditatem : hujusmodi operationes sunt operationes supernaturales , ac denique Visio & Amor beatificus : ergo à primo ad ultimum , vt dicamur esse filij Dei , debemus in nobis accipere aliquid , quod sit instar Naturæ per ordinem ad tales operationes , & hoc est Gratia sanctificans , quæ est participatio Naturæ divinæ , vt infra declarabitur.

604. Objicies 1. Sicut homo fit filius adoptivus alterius , præcisè per adoptionem seu destinationem extrinsecam adoptantis ad hæreditatem , ita potest intelligi homo fieri filius Dei adoptivus , absque eo quod aliquid intrinsecum accipiat , per quod ordinetur ad hæreditatem : sufficere enim extrinseca destinatio. 2. Negando paritatem : imprimis enim etiam ad adoptionem civilem requiritur naturæ capacitas ad hæreditatem : & licet eam non accipiat ab adoptante , debet tamen eam habere : quod autem eam aliunde habeat , suppletur fictione Juris. At verò homo per sola naturalia , non habet naturam Dei speciali modo , quo modo eam non habet inimicus Dei : ergo cum per justificationem fiat specialiter filius Dei , & acquirat jus ad hæreditatem , debet specialiter accipere naturam divinam , nec hoc potest vllâ fictione suppleri , sicut non potest in humanis suppleri , vt canis adoptetur in filium hominis.

605. Deinde , ex adoptione humana potius confirmatur Conclusio , vt etiam observavit Pallav. Quia eatenus potest adoptio humana fieri per favorem extrinsecum , quatenus homo optat aliquem esse filium , vel rogat vt velit esse filius , vnde adoptivi & arrogati dicuntur : optat autem , quia non habet in sua potestate facere , vt ex se natus sit , vel habeat Naturam à se : vnde Jura fingunt esse filium , qui verè non est filius : hoc est , decernunt illi effectus filiationis in ordine ad Bona fortunæ constituta sub dominio tum adoptantis , tum legislatoris. Quod si Pater posset dare cognationem filialem intrinsecam , ratione cujus haberet Jus Naturale ad talia bona ; eamque dare nollit , non censeretur adoptare in filium , sed in hæredem extraneum. Atqui Deus potest dare aliquam qualitatē , ra-

tione cuius creatura habeat specialem similitudinem cum ipso Deo, & Jus ad divitias divini patrimonij: ergo quando Deus adoptat in filium, necesse est, ut tribuat ejusmodi qualitatem. Agens enim Omnipotens & Sapientissimum, nihil optat, quod non potest facere, & reipsa faciat, exceptis illis quæ pendent ab aliena voluntate.

606. Objicies 2. Potest homo habere peccatum Originale sine aliquo physico intrinseco, solum per alienum peccatum, quod moraliter fit nostrum: ergo etiam posset quis reddi Gratus & Justus per Gratiâ physicè quidem inexistentem Christo, nobis autem tantum intrinsecam moraliter; &, hanc paritatem videtur tradidisse Apostolus ad Rom. 5. *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic etiam per unius Justitiam in omnes homines in Justificationem vitæ: sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituuntur multi, ita & per unius obediendum iusti constituuntur multi.*

607. Respondet P. Esparza, posteris Adami esse quidem extrinsecum peccatum ejusdem actualis, secundum suam entitatem, peccatum tamen Originale inde derivatum, esse cuius intrinsecum, & eatenus esse Bonam paritatem inter Gratiâ & peccatum originale. Adest tamen, inquit, nihilominus hoc discrimen, quod peccatum formaliter consistit in privatione formæ intrinsecè perficiens, Justitia verò est eadem illa forma positiva intrinsecè perficiens: quapropter peccatum originale & Justificatio impij eodem modo proveniunt quoad hoc ex peccato Adæ, & Meritis Christi, quod peccatum Adæ est causa nostri peccati originalis, & merita Christi sunt causa nostræ Justificationis: & rursus, quod intrinsecè afficiat unum sicut alterum, peccatum privativè, justificatio positivè. Hæc ille. Non vtor hac responsione. cum enim Objectio facta sit ab hæreticis, videtur esse solvenda absque præjudicio gravium Doctorum, docentium Gratiâ posse divinitus stare cum peccato, & ideo privationem Gratiæ ne quidem esse parziale constitutivum peccati Originalis. Deinde hanc responsionem non recipient illi, qui privationem Gratiæ identificant cum Decreto Dei, unde iterum apparet, hunc auctorem non admodum favere huic sententiæ, ut etiam supra notavi.

608. Aliter ergo respondeo ad objectionem, negando paritatem: disparitas facillè redditur ex ipsa probatione Conclusionis. Ostendimus enim, quod forma justificans ordinet hominem per modum naturæ & radicis ad operationes proprias filij Dei, quibus & meremur vitam æternam, & denique fruimur Deo: sicut ergo non possumus frui Deo, aut esse beati, per meram moralem imputationem fruitionis alienæ, sed per physicam productionem Visionis & Amoris Dei, ita principium horum actuum & vita in actu primo, debet esse physicè inhærens animæ, quam elevat ad tales operationes. Nihil hujusmodi invenitur in peccato originali, ac proinde

non est eadem necessitas constituendi peccatum originale in aliquo physice inhærente; nam ad peccandum sufficit sibi natura ipsa suis viribus relicta, nec opus habet aliquâ aliâ intrinsecâ elevatione & ordinatione ad hujusmodi operationes. Ad locum S. Pauli jam supra in simili objectione responsum est.

609. Objic: 3. Non tenemur in alio sensu defendere Justificationem & formam justificantem, quam quo accipitur in sacris litteris: sed in his accipitur frequentur pro forma mera extrinseca, nempe pro actu, quo quis declaratur & prædicatur iustus, qui est vitæ extrinsecus. Minor probatur ex Luca 10. *Veni justificare seipsum. Itaque 5. Vae! qui justificat in principium pro muneribus. Prov. 17. Qui justificat in principium, & qui condemnat iustum, utique abominabilis est.* R. 1. Hac objectione potius confirmatur Conclusio. nam esto approbatio & declaratio iusti sit iusto extrinseca, hæc tamen declaratio non est forma faciens iustum, sed potius hanc supponit, tanquam verificativum illius declarationis. Porro in sacris litteris longè sapius accipitur Justificatio pro forma faciente iustum, ut patet ex testimonij supra allatis: item ad Rom. 3. *Justificati gratis per gratiam ipsius.*

610. Objic: 4. Justificari formaliter, nihil est aliud, quam peccatum commissum remitti: sed remitti peccatum non dicit formam immanentem ipsi peccatori, sed potius illi qui remittit, sicut econtra hoc, quod est offendi, non dicit formam intrinsecam offenso, sed offendentis: ergo justificatio non est forma intrinseca iustificationis. R. Distinguendo Majorem. Justificari formaliter, quatenus præcisè dicit: ex peccatore fieri non peccatorem, & ex reo non reum, aliud non est, quam peccatum remitti, transeat: Justificari formaliter, hoc est, ita ut ex peccatore fiat angelus & filius adoptivus in ordine ad hæreditatem salutis, aliud formaliter non est, quam peccatum remitti, nego Majorem: & eodem modo distinguo minorem: Remitti peccatum sanctificationis & adoptando in filium, non dicit formam extrinsecam, nego minorem: Remitti peccatum quacunque condonatione possibili, transeat minor: & eodem sensu negatur vel conceditur consequentia. Distinctionem hanc expresse Concilium Tridentinum sess. 6. c. 7. *Justificatio, inquit, non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per infusionem Gratiæ & donorum.*

CONTROVERSIA II.

An Gratiâ Habitualis sit Forma Justificans solum ex acceptatione arbitrarie, an ex intrinseco prædicato.

611. Sententia Nominalium fuit, Qualitatem Islam, quam Deus iustis infundit, & per eam ab impio